

Årsrapport 2015

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Innhold

I - Fylkesmannens beretning	Side 3
II - Introduksjon til embetets hovedtall	Side 5
III - Årets aktiviteter og resultater	Side 7
IV - Styring og kontroll i embetet	Side 18
V - Vurdering av framtidsutsikter	Side 20

I - Fylkesmannens beretning

Året 2015 skriv seg inn i historia som eit særst travelt år hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Oppgåva med **kommunereforma** tek mykje tid, og involverer langt fleire i embetet enn berre prosessrettleiar. Runden med kommunebesøk og utarbeiding av kommunebilete for kvar av dei 36 kommunane har også teke mykje tid. Likevel må vi seie at "timinga" var god. Vi har fått møtt formannskap og øvste administrative leining i alle 36 kommunane, og gjennom perioden fra hausten 2013 har vi også hatt med oss prosessen med kommunereforma i god dialog med kommunane.

I løpet av hausten var **asyl- og flyktningsituasjonen** svært krevjande. Kanskje ikkje mest for Fylkesmannen i Møre og Romsdal samanlikna med andre embeter i landet som fikk grenseproblematikken i tillegg, men våre kommunar har verkeleg tatt oppmodinga frå UDI og IMDI med å opprette asylmottak og auke bosettinga av flykningar. Hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal såg vi fort behovet for å opprette ei stilling som **flyktningskoordinator**, som kan ta over oppgåvene fra Bereskapsavdelinga når situasjonen går over i nye fasar. Busetting og integrering vert viktige suksesskriteriar, og her har fylkesmannen ei viktig samordningsrolle. Vi skal vere godt budd på denne med den omprioritering av ressursar vi har gjort internt. Flyktningskoordinator er plassert i fagstaben hos embetsleiinga, nettopp fordi at dette er opppgåver på tvers av fleire avdelingar. Samordning i høve til kommunedialogen!

Frå 1. april 2015 vart Fylkesmannen i Møre og Romsdal med i prosjektet med **samordning av statlege motsegner**. Dette er eit godt prosjekt, og gjer planarbeidet for kommunane enklare. Det gir nok litt ekstra utfordringar internt mellom statsetatane pga knappe fristar, men dette trur vi at vil gå seg til.

Vi har også i 2015 vidareført satsinga "**Betre oppvekst**" med auka fokus på barn og unge sin oppvekstvilkår. Vi ser at også kommunane vert mer bevisst på å ta med hensyn til barn og unge i sine vurderingar. Dei fleste av våre motsegner til kommunale planar handlar om at det ikkje er teke tilstrekkeleg nok omsyn til barn og unge på dei ulike områda. Det kan vere mangel på leikeareal. Det kan vere støy osv. I 2015 har vi også gjennomført ei stor kartlegging blant alle kommunane i Møre og Romsdal for å sjå korleis dei samhandler til det beste for barn og unge. Materialet er ikkje ferdig analysert, men vi ser at kommunane har mykje å hente på auka samhandling mellom dei ulike fagområda som alle jobber til barna sitt beste.

Avdelingane leverer godt i høve til oppdraga dei har fått frå departement og direktorat. Nokre avdelingar har hatt større utfordringar enn andre pga lengre sykefråver, men her har avdelingsleiinga prioritert om på oppgåvene, og greier å levere ganske bra til tross for redusert bemanning. Vi arrangerer årleg 4 leiarsamlingar, samt ein medarbeiderdag for å ha fokus på oppdrag og utvikling. Jammlege direktørmøtar er også ein føresetnad for heilskapleg leing. Allmøter vert halde ein gong i kvartalet.

I løpet av hausten 2015 vart det tilsett ny Landbruksdirektør; Frank Madsøy. Han kom frå jobben som ass. regional- og næringsssjef i Fylkeskommunen, og har også tidlegare arbeidd hos Fylkesmannen. Våren 2016 vil det bli tilsett ny fylkeslege, då noverande fylkeslege; Christian Bjelke går av med pensjon til somaren. Vi planlegg ei størresatsing på leiarutvikling når desse to nye direktørane er på plass.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har **godt samarbeid med andre embeter**. Spesielt vil vi peike på samarbeidet gjennom dei årlege 5-fylkesmannsmøtane. Likedan beredskapssamlingane "totalforsvarsmøtar" kor både politi, fylkesmenn, forsvar m.fler samlast årleg for læring og erfaringsutveksling. Vi har også eit godt samarbeid med Fylkesmennene i Trøndelag når det gjeld feks tilsyn i spesialisthelsetenesten.

Samordning er viktig å få til på alle nivå. Her har fylkesmannen ei særst viktig rolle.

Samordning internt mellom dei ulike fagavdelingane, samordning med andre statlege verksemder, med fylkeskommunen med frivillige organisasjonar og andre embeter.

Vi ser at vi kan gjere enda meir for å få til ein betre samordna, regional stat. Dette vil ha ekstra fokus i året som kjem.

Samla sett er Fylkesmannen godt nøgd med sine medarbeiarar og oppnådd resultat for 2015, samtidig som vi held oss innanfor tildelte budsjetttrammar.

Molde, 29.02.2016

Lodve Solholm (sign.)

II - Introduksjon til embetets hovedtall

Kap 525/Økonomi

	Samlet bevilgning	Budsjettavvik (kr)	Budsjettavvik (%)	Driftsutgifter	Lønnsandel av driftsutgifter	Husleie	Husleie(% av driftsutgifter)
FMMR	81456000	1708876	2	79934188	80,4	7999766	10

Regnskapstall sortert på poster

	052501	052521	Post 01 (untatt 052501)	Post 20-29 (untatt 052521)	Post 30-39	Post 40-49	Post 60-69	Post 70-79	Post 80-89
FMMR	81303634	4678976	16996141	60925996	2933642	0	88875710	7835930	3181800

Administrativ kostnadsdekning

	Totalt	% av lønn (andre kap enn 525.01)
FMMR	4199594	0

Sykefravær

	Totalt(%)	Kvinner(%)	Menn(%)	Egenmeldt(%)	Legemeldt(%)
FMMR	5,72	5,05	0,67	1,22	4,5

Ansatte

	Antall årsverk totalt	Antall kvinner	Antall menn	Antall årsverk midlertidige ansatte
FMMR	139	102	45	7

Aldersfordeling

	Gjennomsnitt	Under 20	20-29	30-39	40-49	50-59	Over 60
FMMR	47	1	10	33	38	35	31

Lønn per 31.12

	Lønnsutgifter per årsverk(alle kapitler)	Gjennomsnitt per årsverk Kvinner	Gjennomsnitt per Årsverk Menn
FMMR	538167	521014	580658

Stillingskoder

	Stillingskode	Stillingsbetegnelse	Gjennomsnittslønn per stillingskode	Gjennomsnittslønn per stillingskode Kvinner	Gjennomsnittslønn per stillingskode Menn
FMMR	1072	Arkvileder	0	0	0
FMMR	1059	Underdirektør	0	0	0
FMMR	1211	Seksjonssjef	610104	591400	629400
FMMR	1060	Avdelingsdirektør	0	0	0
FMMR	1061	Assisterende direktør	631660	635050	629400
FMMR	1062	Direktør	757900	757900	757900
FMMR	1538	Fagdirektør	0	0	0
FMMR	1063	Førstesekretær	354350	354350	0
FMMR	1065	Konsulent	414560	414560	0
FMMR	1408	Førstekonsulent	411612	406828	427150
FMMR	1363	Seniorkonsulent	0	0	0
FMMR	1068	Fullmektig	171850	171850	0
FMMR	1069	Førstefullmektig	0	0	0
FMMR	1070	Sekretær	0	0	0
FMMR	1409	Sekretær	343413	343413	0
FMMR	1433	Seniorsekretær	0	0	0
FMMR	1071	Kontorleder	0	0	0
FMMR	1411	Avdelingsingeniør	0	0	0
FMMR	1084	Avdelingsingeniør	0	0	0
FMMR	1275	Ingeniør	0	0	0
FMMR	1085	Avdelingsingeniør	0	0	0
FMMR	1083	Ingeniør	0	0	0
FMMR	1087	Overingeniør	440052	429787	476722

Årsrapport 2015 Fylkesmannen i Møre og Romsdal - Innhold:

FMMR	1087	Overingeniør	449052	426767	470733
FMMR	1181	Senioringeniør	488052	467720	570800
FMMR	1088	Sjefingeniør	0	0	0
FMMR	1434	Rådgiver	468240	457272	499967
FMMR	1364	Seniorrådgiver	537504	534479	550287
FMMR	1113	Prosjektleder	110840	110840	110840
FMMR	1117	Fagarbeider	0	0	0
FMMR	1203	Fagarbeider m/fagbrev	320900	320900	0
FMMR	1362	Lærling	158550	158550	0
FMMR	0129	Assisterende fylkesmann	1040800	1040800	0
FMMR	0431	Fagkonsulent	0	0	0
FMMR	0382	Fylkesagronom	0	0	0
FMMR	0434	Fylkesskogmester	519800	0	519800
FMMR	0822	Fylkessykepleier	0	0	0
FMMR	1261	Fylkesjordsjef	0	0	0
FMMR	0435	Fylkesskogsjef	0	0	0
FMMR	0774	Ass. fylkeslege	870000	0	870000
FMMR	0779	Fylkeslege	1084700	0	1084700
FMMR	1057	Informasjonssjef	0	0	0
FMMR	1184	Kokk	0	0	0
FMMR	1127	Husholdsleder	0	0	0
FMMR	1129	Renholdsbetjent	0	0	0
FMMR	1130	Renholder	0	0	0
FMMR	1132	Renholdsleder	0	0	0

Turnover

	Turnover(%)
FMMR	8,18

Andel administrasjon av totalt antall årsverk

	Økonomi(%)	Lønn(%)	Innkjøp(%)	IKT(%)	Personal(%)	Arkiv(%)	Resepsjon(%)	Sentralbord(%)
FMMR	0,85	0,78	0,07	1,58	1,43	6,6	0,72	0

Medarbeiderundersøkelsen(hvert annet år), score på følgende spørsmål

	I vårt embete stimuleres det til læring og samarbeid på tvers av avdelingene	I vårt embete utvikler vi oss faglig ved gjensidig kontakt med andre embeter
FMMR	0	0

III - Årets aktiviteter og resultater

Fylkesmannens aktiviteter og resultater for 2015

Kommunereforma

Kommunane i Møre og Romsdal kom godt i gang med arbeidet med kommunereformprosessen allerede hausten 2014. I løpet av 2015 har alle 36 kommunane brukt mykje tid og lagt ned mykje arbeid, og det ser ut til at alle kommunane vil følgje bestillinga frå Stortinget og gjere vedtak innan 01. juli 2016. Dette vedtaket er ei tilråding til Fylkesmannen på kva dei meiner er beste løysinga på kommunestrukturen for fortsatt å kunne gje gode velferdstenester til innbyggjarane sine.

Kommuneøkonomi

Kommunane i Møre og Romsdal får stadig høgare netto lånegjeld. I løpet av 2014 auka netto lånegjeld med 5,7 % til 96,8 % av brutto driftsinntekter. Det er omlag 15 prosentpoeng høgare enn kommunane ellers i Noregutanom Oslo.

Vi har hatt mange møtar med kommunane i løpet av 2015 der kommuneøkonomi er tema. Det er møter der kommunane treng råd og rettleiing, samt ønskjer å diskutere sin eigen situasjon. Andre møter var til dømes knytt til skjønnsdeling, inntektssystemet, kommunale garantier, kommunereforma, Robek og den økonomiske utviklinga til kommunane mm.

Talet på Robek kommunar gjekk ned frå 8 til 7 i 2015 - Rauma og Kristiansund nyinnmeldt. Volda, Ørsta og Gjernes utmeldt. Det var til dømes 8 kommunar som fikk underskot i 2014. Oppfølging av Robek-kommunar har difor vire ei av to hovudprioriteringar innanfor kommuneøkonomien i 2015. Vi har fått signal om at ein kommune vil bli utmeldt i 2016.

Om flyktningar og asylsøklar

I 2015 kom det 31.000 asylsøklarar til Noreg. Av desse er 40 % under 18 år. I Møre og Romsdal er det ved årsskiftet 3 kommunar som har mottak for einslege mindreårige asylsøklarar. Det er Sunndal, Hareid og Ulstein. I tillegg kjem nye mottak Halså og Herøy.

Det erordinære mottak i Sunndal, Ulsteinvik, Tingvoll, Vestnes, Volda og i Ålesund. I tillegg har vi tre akuttmottak; to i Kristiansund og eit i Herøy. Fylkesmannen har gitt stor honnør til kommunane som har handtert ein stor auke i asylsøklarar på svært kort tid.

I 2015 busette kommunane i Noreg tilsaman 11.000 flykningar. I 2016 er kommunane bedne om å busette 18.000 flykningar. Dei skal integrerast i samfunnet vårt med skule, arbeid, fritidsaktivitetar og venskap. Fylkesmannen har fått ei sentral samordningsrolle i høve til arbeidet med asylsøklarar og flykningar. Allereie på politikeropplæringa inviterte Fylkesmannen i Møre og Romsdal inn både Husbanken og IMDI for å ha tett kontakt med kommunane og gje oppdatert informasjon. Fylkesmannen har på tampen av 2015 vedtatt omprioriteringar i budsjettet for 2016, slik at vi får tilsett ein eigen flykningekoordinator i embetet til å handtere samordningsrolla på ein enda betre måte.

Besøksrunde til alle kommunane i Møre og Romsdal

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i perioden 2013-2015 gjennomført ein besøksrunde til alle 36 kommunane i fylket. Dette for å kunne gjere jobben som bindeledd mellom kommunane og sentrale styresmakter enda betre. På våre kommunebesøk har det vore sett av ein heil dag, og vi har møtt formannskapet, øvste administrative leiing i kommunen, samt representantar frå Ungdomsråda. Vår Fylkesmann har vore spesielt oppteken av å trekkje fram ungdomane og gje dei taletid. Alle ordførarar fekk overrekket plakaten frå Barnekonvensjonen med oppmoding om å hengje den på ein synleg plass i rådhuset.

Barn og unge

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har for perioden 2013 – 2016 sett barn og unge på dagsorden gjennom ei særskild satsing på tvers av fagavdelingane. Denne satsinga, kalla *Betre oppvekst*, rettar søkelys på barn og unge

sine oppvekstvilkår i Møre og Romsdal, og har klare koplinger til FN sin barnekonvensjon. Med barn og unge meiner vi alle mellom 0 og 20 år.

Hovudmål for satsinga er at barn og unge sine oppvekstvilkår skal bli vurdert i alle avgjerdsler og i all aktivitet hos Fylkesmannen. «Betre oppvekst» er eit samordningstiltak for heile embetet. Satsinga skal føre til at ulike instansar, både offentlege, private og frivillige arbeider heilskapleg og målretta mot denne gruppa.

Det er utarbeidd fire strategimål for satsinga. Dette på bakgrunn av FN sin barnekonvensjon, Fylkesmannen i Møre og Romsdal sin strategiplan, embetsoppdraget og nasjonale føringar frå fleire departement.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal skal arbeide for å

- sikre medverknad frå barn og unge
- betre det fysiske oppvekstmiljøet for barn og unge
- betre det psykososiale oppvekst-miljøet for barn og unge
- redusere dei negative konsekvensane av sosiale skilnader

Fylkesmannen har i 2015 gjennom ført fleire fagsamlinger der barn og unge har vore tema, mellom anna, "trivsel og tryggleik" i samarbeid med frivillig sektor og fylkeskommunen, om unge sin overgang til voksne i samarbeid med nasjonal kompetansesenter for psykisk helse og Kompetansesenter for rusfeltet, "å snakke med barn om vanskelige ting" i samarbeid med RVTs, og Barnehagekonferansen 2015.

Ved tildeling av prosjektskjønn har prosjekt som kan betre det psykososiale oppvekstmiljøet for barn og unge vore eit av tildelingskriteria i 2015.

Som eit ledd i satsinga *Betre oppvekst* har Fylkesmannen i samarbeid med fylkeskommunen i 2015 invitert alle kommunane i Møre og Romsdal til deltaking i ei brei *kartlegging* av kommunane sitt tenestetilbod til barn og unge. Kartlegginga er etter modell frå Fylkesmannen i Troms si satsing *Sjumilssteget*. Gjennom denne kartlegginga ser vi at det framleis er store skilnader på kor flinke kommunane er til å følgje opp barn og unge. Omlag 2/3 seier at dei har mål for bruk av råd og fagpersonar som fremjer barn og unge sine interesser. Skulane har i stor grad handlingsplanar mot mobbing. Det er bra! Likevel opplever barn og unge mobbing og krenkande åtfærd. Her syner kartlegginga at det er lite informasjon om kor barna skal henvende seg om dei opplever slikt.

Planlegging, byutvikling og geodata

Fylkesmannen har hatt fokus på dei områda som er vektlagt i embetsoppdraget. Vi har lagt stor vekt på rettleiing og tidleg medverknad i planarbeidet, og aktiv formidling av dei nasjonale forventningane. Nasjonal politikk blir formidla gjennom rettleiing på ulike måtar, m.a. gjennom møte, forehandsfråsegner og høyringsfråsegner. Fylkesmannen har eit tett samarbeid med fylkeskommunen i plansaker. Dette omfattar både samarbeid i enkeltsaker, så vel som kontakt og rettleiing gjennom dei regionale plannettverka og i regionalt planforum.

Fylkesmannen er også ein viktig høyrings- og samarbeidspart i samband med regionale plansaker. I 2015 har Fylkesmannen deltatt i prosessen rundt ny *Regional delplan for attraktive byar og tettstader*. Planen vart vedtatt i fylkestinget 15.06.2015. Føremålet med planen er å avklare den overordna senterstrukturen i fylket og gi retningslinjer for lokalisering av handel, tenester og andre utbyggingsføremål i kommunane. Planen skal legge til rette for utvikling av funksjonelle arbeids-, bu- og serviceregionar, fremme ei meir berekraftig by- og tettstadsutvikling og styrke samordna bustad-, areal- og transportplanlegging i og mellom kommunane. Planen skal vidare legge til rette for ein robust region- og senterstruktur uavhengig av framtidig kommunestruktur. Fylkesmannen har i 2015 også deltatt i arbeidet med, og levert innspel til, andre regionale delplanar (RDP). Dette omfattar m.a. *RDP for folkehelse*, *RDP for klima og energi* og *RDP for kulturminne*.

Ei generell utfordring for fleire av kommunane i fylket har vore mangel på oppdaterte kommuneplanar. Mange kommunar slit elles både med både kapasitet og kompetanse på planområdet. Fylkesmannen har saman med fylkeskommunen eit viktig ansvar for rettleiing og kunnskapsformidling retta mot kommunane på planområdet. Fylkesmannen i samarbeid med fylkeskommunen fekk i 2015 på bakgrunn av søknad frå KMD tildelt kr. 140.000 til kompetanseutvikling og opplæringstiltak retta mot ulike typar opplæringstiltak i kommunane.

Fylkesmannen har i 2015 behandla til saman 1066 plan- og dispensasjonssaker (ekspedisjonar) etter plan- og bygningslova. Dette fordeler seg på 428 plansaker og 638 dispensasjonssaker. Klagesaksbehandling i plan- og byggesaker lagt til justis- og beredskapsavdelinga er ikkje medrekna her.

Fleire av plansakene er både komplekse og konfliktfylte, og krev tett oppfølging i form av møte og synfaringar. Lovverket stiller her store krav til Fylkesmannen både som sektormyndigheit og som samordnar. Meir konkret ser vi m.a. her at Fylkesmannen i 2015 har lagt inn meir ressursar i tidleg kontakt i planprosessar, med

oppfølgjande arbeidsmøte og synfaringar for å redusere talet på konflikhtar i plansaker. Fylkesmannen har i 2015 fremma motsegn til 66 planar; av dette 55 reguleringsplanar og 11 kommune(del)planar. Talet på motsegner ligg om lag på nivå med tala frå dei siste føregåande åra. I høve til det samla talet på plansaker er det likevel relativt få motsegner.

Samla sett er dei fleste av motsegnene av «teknisk» eller planfagleg karakter. Dette relaterer seg gjerne til konkrete manglar knytt til analysar og utgreiingar. I praksis vil slike motsegner lett kunne løysast gjennom tilleggsutgreiingar eller mindre justeringar i plandokumentet eller i plankartet. På kommuneplannivå har strandsoneforvaltning som motsegnstema vore ein gjengangar. Meir konkret har dette m.a. vore knytt til spørsmål om nauststorleik i planføresegnene.

Fylkesmannen har i 2015 ikkje hatt oversendingssaker til departementet.

Forsøksordninga med samordning av statlege motsegner i kommunale plansaker starta 01.09 2013. Målet er å medverke til ei effektivisering av kommunane sitt planarbeid og at dialogen med statlege sektormyndigheiter skal bli enklare. Rettleiing om nasjonal politikk/mulig grunnlag for motsegn skal formidlast så tidleg som råd i planprosessen. Dette vil kunne redusere talet på motsegner.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal er med blant 6 nye fylke som frå 01.04.2015 har deltatt i andre fase av dette forsøket. Den praktiske gjennomføringa av forsøksordninga er lagt opp litt ulikt frå fylke til fylke. Hos FMMR er det tatt utgangspunkt i eksisterande modell for plansaksbehandling. Erfaringane så langt er jamt over positive vurdert både frå kommunane, involverte statsetatar og Fylkesmannen si side. Største utfordringane så langt er knytt til knappe tidsfristar i høyringsfasen. Statens vegvesen er den av statsetatane som oftast er part i sakene.

Kart og geodata – GIS link

Kartportalen GisLink (www.gislink.no) er ei nettbasert kartteneste som er open for allmenn bruk. Portalen vart etablert i 2004 og er eigd og drifta av fylkesmennene og fylkeskommunane i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. GisLink gjev oppdatert informasjon til kommunar, regional forvaltning, private verksemdar og ålmenta.

Noreg Digitalt samarbeidet sørjer for at oppdaterte data alltid er tilgjengeleg via GisLink. GisLink er under kontinuerleg utvikling, og vil truleg bli konvertert til nytt format 1. halvår 2016 (HTML5).

Helse og sosialavdelinga

Avdelinga med ansvar for helse, sosial og barnevernstenesta har i 2015 hatt god nytte av organiseringa som vert gjennomført i 2014 og 2015. Vi har arbeid konkret med saksbehandling både når det gjeld fristar og kvalitet. Nye funksjonar i registrerings verktøyet «Nestor» har gitt oss god støtte. På alle områda har vi arbeid med malar og prioritering av innkomne saker og gjennomført ROS analyser. «Klart språk» har vert innarbeid. Vi ser at dette gir gode resultat. Vidare har vi samarbeid bra med andre avdelingar og hatt fokus på barn og unge arbeid med strategi og sjekklister. I 2015 starta vi prosjekt med brukarinvolvering som vi vil vidareføre i 2016.

Sosiale teneste

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har tett og jamleg kontakt med NAV Møre og Romsdal, både på leiar og rådgivarnivå. Dette er nedfelt i ein samarbeidsavtale som revideras årleg. Vi deltek på 4 årlege leiarsamling, der vi legg fram styringssignal til kommunane, informerrar om lover og forskrifter, samt har opplæring i sentrale tema.

Arbeidsgruppe NAV med 3 møter- har hatt fokus på KVP, arbeid og psykisk helse/rus, barn/unge og opplæring/utviklingstiltak. For å understøtte partnerskapet deltar direktør saman med NAV-direktør i «rådmannsutvalget».

Vi har gitt lovopplæring, helde kurs i rådgiving og gitt tilskot til samlingar der vi og har delteke. Fylkesmannen hadde 2 dagers opplæring for ny tilsette i lov og rundskriv, og gjennomførte ein fagdag om EØS-borgare. 121 deltok.

Ved handsaming av klagesakar, tilsyn og opplæring har omsynet til barn og unge vært i fokus. I 2015 hadde vi auking av klagesakar på 70 %, men behandla 90 % av sakene innan 3 månader.

Det blei i 2015 gjennomført 14 egen-vurderingstilsyn med sosiale tenester til personer mellom 17-23, ein systemrevisjon om same tema ble utsatt grunna sjukdom/ressursar. Grunna risikovurdering etter tidligare KVP-tilsyn vil dette bli vidareført i 2016. Vi ser at det er ei utfordring for kommunane å forstå korleis dei rent konkret skal få til system og styring.

Helse og omsorgsområdet

Samhandling har og i 2015 vert eit sentralt fokus. Vi har deltatt i utval og dialogkonferanse mellom kommunar og helseforetak. Og i andre høve er dette eit viktig tema.

Vi har hatt to tilsyn med samhandlinga mellom kommunar og sjukehus i 2015. Eit om utskriving av pasientar til kommunal omsorg og eit om samhandlinga med rehabilitering. Både tilsyna viste svikt i kommunikasjon, leing og teneste.

Fylkesmannen har stimulert kommunane til oppfølging av kvalitetsavtalen i ulike fora som nyhetsbrev, omsorgskonferanse, læringsnettverk i forbetningsarbeid og i velferdsteknologi/ innovasjon. Vi har også gitt bidrag til å starte eit nettverk for sjukeheimslegar økonomisk og fagleg, dette for å auke kvalitet og volum i denne tenesta.

Kompetanse- og innovasjonstilskotet er fylgt opp som ein del av «Omsorg 2020». Fire av kommunane i Møre og Romsdal har starta opp med prosjekt « Menn i helse» med 40 deltagare.

I 2015 har fylkesmannen hatt tvang med heimel i kap. 4a (pasientar utan samtykkekompetanse) på turnuskurset. Vi har og i eige prosjekt involvert pårørande til pasientar på sjukeheim (30 pårørande) på førehand av tilsyn. Vi ser framleis eit stort behov for opplæring og rettleing i kommunane på dette området.

Almenlegetenesta i fylket fungerer stort sett bra, og i høve til samhandling. Vi ser at einskilte kommunar, særleg med små legekontor er sårbare og nyttar vikarar i stort utstrekning. I 2015 har vi kartlagt legevaktorganiseringa, har hatt møte med alle kommunelegar og dialogmøter med nokre kommunar. Vi har hatt tilsyn med forskrivning av vanedannande medisinar som eigen vurdering-tilsyn.

Fylkesmannen har utarbeida ein strategi for omsorg 2020 i perioden 2016-2020 med formål om å tydeleggjere Fylkesmannen sitt arbeide i perioden. Vi har eit utstrakt samarbeid med Utviklingssenter for sjukeheim og heimetenester. For å vise moglegheiter med velferdsteknologi har vi og fått laga ein film..

Vi har i 2015 hatt tilsyn med psykisk/helse og rus i 2 kommunar der vi avdekte lovbrøt i ein kommune. Ved kommunebesøka Fylkesmannen gjennomførte i 2014 og 2015 fekk vi god oversikt på dette feltet.

Klager innan helse og omsorgstenesta har blitt behandla etter fristane. I 2015 har vi jobba aktivt med å få kontroll over rettighetsklagar og tvangsvedtak for psykisk utviklingshemma. Ved slutten av året har vi fått god kontroll med sakstida og fristbrøt er stort sett grunna lang behandlingstid i spesialisthelsetenesta. Stadleg tilsyn med psykisk utviklingshemma har vi berre gjennomført i nokre prioriterte høve, men vil auke desse i 2016 i staden for andre tilsyn.

Barnevern

Klagesakar og tilsyna er stort sett gjennomført etter plan og innan dei fristane som gjeld. Eit tilsyn gjaldt kommunane sitt arbeid meldingar og tilbakemeldingar til melder. To av desse tilsyna vert gjennomført som eigenvurderingstilsyn.

Fylkesmannen Har hatt fristtilsyn i tre barnevern tenester. I den eine som vi har fylgt i fleire år var det gitt pålegg. Avvika er nå retta.

Som rapportert og for 2014 ser vi betring av fristbrøt og kvalitet på arbeidet. Alvorlege saker knyta til private institusjonar har vi og behandla i 2015. Desse er ressurskrevjande både for tenesta og Fylkesmann.

I 2015 har det vore gjennomført ein 3 dagars konferanse i Geiranger i tillegg til ein rekke andre konferansar og møter.

Barnehage- og opplæringssektoren

Samordningsrolla/tverrfagleg innsats

Vi har hatt fokus på samordning internt i embetet også i 2015. Oppvekst- og utdanningsavdelinga er lokalisert saman med Barnevern. Vi samarbeider med Helse- og sosialavdleinga om konkret saksbehandling og ulike satsingar. Satsinga Barn og unge går rett inn i vårt oppdrag, og embetets satsingsområdet på psykososialt miljø er med å utvida og forsterker våre tiltak.

Vi har etablert eit Samarbeidsråd for kvalitet på barnehage- og opplæringsområde der KS, Utdanningsforbundet, Høgskulen i Volda og Fylkeskommunen er med. Vi har sett opp prioriterte område i ein handlingsplan som den enkelte forpliktar seg til å ha arbeide med – dermed får vi synergieffekter på tiltaka. Døme på område er mobbing og læringsmiljø, kompetansekrav for lærarar og barnehagelærarar, gjennomføring i vg opplæring.

Høgskulen i Volda og Statped Midt er også med slik at desse miljøa har vorte kobla saman og begynt samarbeidet. Vi deltek også på regionsmøte som Statped har med repr for ppt, kommunane og fylkesmannsembeta i Region Midt. Vi har eit godt samarbeid med Statped Midt og er i gang med eit spennande prosjekt med kompetanseheving for spesialpedagogar i barnehagane for å oppdage barn med spesielle behov og sette inn tiltak tidlegare.

Sikring av rettstryggleiken for barn og unge

Tilsyn

Tilsyn har vore ei prioritert oppgåve og vi har oppfylt aktivitetskravet på barnehageområdet, og manglar to poeng på opplæringsområdet. Tilsyna er utført i samsvar med metodehandboka og instruksverk. Vi har valt ut tilsynsobjekta utifrå risikovurdering og brukt bla. statistikk frå klagebehandling, Elevundersøkinga, data frå Skoleporten m.m.

Ei vidareføring av tilsyn med kap 9a bygg på ei risikovurdering utifrå konkrete klagesaker, og tal frå Elevundersøkinga og andre henvendelsar. Dette tilsynet er ei oppfølging av aktivitetar i samband med embetet si satsing på målretta tiltak mot mobbing. Tilsyna her er ei direkte oppfølging av rettleiing om temaet på ein fagdag om våren.

Vi ser god effekt av det felles nasjonale tilsynet på opplæringsområdet: Elevens utbytte av opplæringa. Rettleiinga i forkant med eigenvurderingsskjema blir tatt godt imot av skulane/kommunane, og dei legg ned eit godt arbeid i forkant av tilsyna. 26 av 36 kommunar og 6 private skular har vore med i satsinga Vurdering for læring, der nettop paragrafar i vurderingsforskrifta er sentral. Vi ser tydelege spor i tilsynet etter dei skulane om har deltatt i denne satsinga, så det å sette i verk tiltak på kvalitetsutviklingsområdet samtidig som ein gjennomfører tilsyn på dei same områda, gir god effekt.

Vi har også utført tilsyn med kommunen som barnehagemyndigheit i 5 kommunar og gjort det i samsvar med oppdraget. Vi ser at kompetanse i kommunane blir stadig betre, men enno er det ein del variasjon mellom kommunane. I tilsyna vi har hatt, har vi inntrykk av at kommunane har god forståing for lov og regelverk, men at det ikkje alltid er like lett å ha rett praksis. Eksempel kan nemnast forskrift om pedagogisk bemanning. I fleire av regionane er det samarbeid om tilsynsarbeid mellom kommunane.

Vi vurderer det slik at vi har fleire medarbeidarar med god kompetanse på feltet, men det har også vore behov for opplæring av nyttilsette og medarbeidarar med mindre erfaring. Vi har hatt ein sjukmeldingsprosent på 15 i 2015, med to av sentrale medarbeidarar på tilsyn som langtidssjukmeldte. Vi er svært tilfreds med at vi har klart å nå aktivitetskravet på barnehageområde, og manglar berre to poeng for å nå kravet på opplæringsområdet. Det skuldast sterk prioritering av personalressursane der vi har brukt forholdsvis større del av dei gjenverande stillingsressursane til tilsyn for å oppretthalde aktiviteten på området. Andre oppgåver, som oppgåver som intern kvalitetsutvikling og arbeid med høyringar m.m. har såleis blitt nedprioritert.

Klagesaker

Dei fleste klagenes gjeld standpunktarakter grunnskulen (48), spesialundervisning (19), spesialpedagogisk hjelp (6), skuleskyss (17), skulebytte (9), psykososialt miljø (5) og tilskot til private barnehagar (2). Talet på klagesaker har vore stabilt dei siste åra. Fylkesmannen stadfester om lag 70% av vedtaka, og endrar eller opphevar ca. 30% av vedtaka. Gjennom klagebehandling og tilsyn ser vi at mange skular og kommunar manglar tilstrekkeleg kompetanse når det gjeld rettar og plikter etter forvaltningslova (saksbehandling). Det er mykje utskifting av leiarar både i skolar og kommunar, og behovet for rettleiing er stort. Fylkesmannen har derfor i 2015 og også i 2016 auke fokuset på dette i rettleiinga, klagebehandling og tilsyn.

Når det gjeld kap 9a-saker, så har vi i Region Midt etablert ei gruppe med saksbehandlarar frå kvart embete som har faste møte der saker om psyko-sosialt miljø vert drøfta. Dette er god kompetanseheving og fører til at vi får ei meir lik saksbehandling i embeta. Vi har også god nytte av instruksen som Udir har utarbeidd. I tillegg til denne intruksen har vi laga interne rutiner for behandling av skriv, klage, henvendelser til embetet. Vi har også etablert ei gruppe på avdelinga som jobber spesielt med dette temaet.

Vi ser at det dei tre siste åra har vore ein markant nedgang i talet på klager på standpunktarakterar. I åra fram til 2012 låg talet klager stabilt på i overkant av 100 klager i året, har talet gått jamt ned: og i 2015 48 klager der vi

avviste 40% og sendte 60% tilbake for ny vurdering. Det er framleis mest klager i praktisk estetiske fag og klager i valfaga.

Når det gjeld nedgangen vi ser i talet på standpunktklager, ser vi den i samanheng med auka fokus på god undervegsvurdering i fylket. Dette fokuset meiner vi i høg grad har samanheng med den nasjonale satsinga «Vurdering for læring», samt rettleiingsaktivitet med fokus på undervegsvurdering i samband med fellesnasjonalt tilsyn med Elevane sitt utbytte av opplæringa.

Saksbehandlingstid for klagesaker i 2015 - kompetanse/kapasitet:

Ved gjennomgang av saksbehandlingstida for klagesakene, finn ein at for nokre saker har saksbehandlingstida overskride 3 månader. Det gjeld bla. fem klagesaker etter § 7-1 - skoleskyss. Grunnen til det er tilsette som har vore langtidssjukmeldte, jf punkt ovanfor om tilsyn. Det er dei same personane som arbeider med tilsyn og klagesaker på avdelinga. Vi har to juristar på avdelinga og i tillegg pedagogar som har god realkompetanse i juss. I tillegg bruker vi juss kompetanse frå andre avdelingar i embetet etter behov. Så vi vurderer det slik at vi har god kompetanse på feltet.

Auka kvalitet og kompetanse i barnehage og grunnopplæringa

Vi vurderer det slik at vi har nådd måla i oppdraga om kvalitet og kompetanse i barnehage og grunnopplæring. Nedanfor vil vi grunngi dette.

Skule- og barnehageeigar gir gode tilbakemeldingar på mange av tiltaka innan kompetanse og kvalitet i barnehage og skole. Vi har 3-4 møte med dei 4 regionskontaktane for barnehage og skule der vi informerer, motiverer for deltaking og etterspør kva behov dei har for støtte. Vi blir einig om kva område den enkelte kommunen jobber med sjølv, kva regionane skal gjennomføre og kva fylkesmannen skal bidra med. I tillegg har vi møte med rådgivarane på kommunenivå i kvar av dei 4 regionane og felles fagdag for heile fylket der vi informerer og motiverer om dei nasjonale satsingane og sprer erfaringar. Det er eit svært godt samarbeid innan kvar region med fleire typar nettverk så Fylkesmannen er opptatt av at det er kommunar i kvar region som kjem med på enkeltsatsingar slik at det blir spreidd til andre kommunar i regionen, t.d. realfagkommunar.

Vi ser at det har vore ei aukande deltaking i vidareutdanningsstrategien for lærarar i vårt fylke etterkvart som ordninga har vorte meir fleksibel. Dei er godt informert om tilboda om vidareutdanning, men til tross for gode vikar- og stipendordningar, er det fleire kommunar som melder tilbake at dei har så store reiseutgifter at dei har råd berre til å tilby vidareutdanning for nokre lærarar som søkjar. Mange kommunar i fylket er i robek-registeret og har svak økonomi. Vi ser fram til at ordninga blir enda meir fleksibel der tilbydarane har opplæringa ute i kommunane. Høgskulen i Volda har signalisert at dei svært gjerne går inn i slike ordningar.

Satsinga på vidareutdanning av barnehagelærarar har gitt resultat i vårt fylke. Det ser vi på den nedgangen det har vore på talet på årsverk med dispensasjon for pedagogiske leiarar. Sidan 2012 er talet nesten halvert.

Vi vurderer det slik at den kollektive læringa gjennom barnehage- og skulebasert kompetanseutvikling ser ut til å ha effekt. På barnehageområdet ser vi dette på større utviklingsprosjekt som regionane har sett i verk og med utgangspunkt i reelle behov som barnehagane har –temaet i 2015 har vore leike- og læringsmiljø og relasjonar. Satsingane har ofte vore knytt til Høgskulen i Volda som har brukt Fou ressurs og leia nettverka. Ungdomstrinnsatsinga går vidare etter same arbeidsmåte – og det er positivt at lærarutdanninga ved høgskulane er så sterk involvert. Men vi ser at Fylkesmannen burde vere meir inne for å koordinere dei ulike aktørane.

Vi ser at det har betre effekt på sikt å koble ein del av kvalitetsutviklingsarbeidet til faste kompetansemiljø i fylket. Det er gode tilbakemeldingar på den rettleiinga Læringsmiljøsentret gjer mot kommunar med skular med høge mobbetal over tid, men dei klarer ikkje å dekke opp det store behovet i vårt fylke med over 200 skular i 36 kommunar. Vi ser også at det er behov for kompetansemiljø som kan støtte skulane også etter at satsingane er over. Derfor har kommunane i samarbeid med Fylkesmannen sett i gang ei skolering av pp tenesta der temaet er læringsmiljø og mobbing med fagleg støtte av Læringsmiljøsentret og der Fylkesmannen har gått inn med prosjektskjønnsmidlar. Vi får ei oppdatert ppt teneste og etablering av eit beredskapsteam som kommunane kan få støtte og rettleiing frå i kompliserte mobbesaker. Høgskulen i Volda er også involvert i satsinga.

I satsinga **Vurdering for læring** følgjer Møre og Romsdal Udir sine samlingar og opplegg. Men for å få det implementert godt i skulane, har vi etablert eit fylkesnettverk og engasjert ein fagperson frå Høgskulen i Volda som fagleg rettleiar i nettverket. Vi ser at denne modellen gir effekt som nemnt tidlegare i samband med omtale av det nasjonale tilsynet og også i samband med nedgang i karakterklager på standpunkt. Vi ser altså at det å sette inn fleire statlege verkemiddel samtidig, nemleg kvalitetsutvikling og tilsyn, gir god effekt.

Det blir brukt mykje statlege midlar på kompetanse- og kvalitetsutvikling. Vi vurderer det slik at det kan vere ei utfordring å møte dei reelle behova i barnehage og opplæring. Utfordringar er å få til endringar og få det

utførelse av møte dei reelle behova i barnehage og oppføring. Omforringar er å ta til endringar og ta dei implementert i barnehagar og skular. Vår erfaring er at for å få dette til, må det vere eit behov, og det må vere eit kompetansmiljø som kan støtte og rettleie også i tida etter at satsingsperioden er over. Dette er tenkinga som ligg til grunn for vår strategi med bruk av Høgskulen i Volda og satsinga på PP tenesta som er faste kompetansmiljø i kommunane.

Miljøforvaltning

På miljøområdet har vi hatt fokus på dei prioriterte områda gitt i embetsoppdraget frå Miljødirektoratet, samt på å få gjennomført spesifikke oppdrag og oppgåver med tilleggsfinansiering.

Miljøhensyn i prosessar etter plan- og bygningsloven: Vi har hatt meir fokus på einskapleg praksis, og der vi dei siste åra jobba mykje med å kople saman data frå ulike aktuelle kunnskapsdatabaser, for å kunne lage kartlag for plansjekk etter ulike tema. Det siste temaet som er trekt inn i GisLink er arealplanar som er på høyring. Det gir høve til svært effektiv behandling av plansaker sidan dei fleste relevante temakart er tilgjengeleg i same kartportal som planframlegget.

Kartportalen GisLink (www.gislink.no) er ei nettbasert kartteneste som er open for allmenn bruk. Portalen vart etablert i 2004 og er eigd og drifta av fylkesmennene og fylkeskommunane i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. GisLink gjev oppdatert informasjon til kommunar, regional forvaltning, private verksemdar og ålmenta. GisLink er under kontinuerleg utvikling, og vil truleg bli konvertert til nytt format 1. halvår 2016

Naturdata: Vi har arbeid ein del med kvalitetssikring og oppdatering av data, og har ikkje vesentlege etterslep på data som skal inn i naturbase. Det er gjort ei re-kartlegging i Rindal kommune. Prosjektet gjaldt mellom anna kvalitetssikring av område som blei tilrettelagt for naturbase av NTNU i 2004 og var ei vidareføring av kartleggingsprosjektet som NINA hadde i kommunen i 2007-2008. Det er også re-kartlagt lokalitetar med kystlynghei og slåttemark, og gjort registreringar av nye lokalitetar med slåttemark. Arbeidet med re-kartlegging og kvalitetsheving av naturtypelokalitetar i skog er påbegynt.

Sidan versjon 4.0 av naturbase blei skrinlagt, er det trong til ei vesentleg nysatsing for å betre tilgangen på eksisterande naturdata. I dagens situasjon går det fleire planprosessar der eksisterande kunnskapsgrunnlag ikkje blir fanga opp.

Klima: Mot slutten av året fikk vi på plass ei styrking innafor planområdet som gjer at vi framover skal få meir fokus på arbeidet med koordinering av ulike klimatiltak i forbindelse med planarbeid i kommunane. Dette er noko vi vil ta tak i samråd med Beredskap og Landbruksavdelinga, samt fylkeskommunen.

Vassforvaltning: Vi har hatt fokus på å forbetre kunnskapsgrunnlaget gjennom bruk av overvåkingsmidlar i kystnære sjøområder med store areal- og interessekonfliktar. Fylkesmannen har dei siste åra medfinansiert slik overvaking saman med fylkeskommunen, kommunar og aktuelt næringsliv.

Vann-nett og vannmiljø er sentrale databaser for å samanstille kunnskapen om tilhøva i vatn. Det har vore ein krevjande jobb å ferdigstille Vann-nett i samband med at den regionale vassforvaltningsplanen skulle inn i høyringsfasen. Spesielt mykje tid har gått med til arbeidet med sterkt modifiserte vassforekomstar. Fylkesmannen stiller spørsmål ved om den høge presisjonsgraden og omfanget av det som skal leggest inn i Vann-nett er hensiktsmessig, sidan kunnskapsgrunnlaget er så vidt tynt, og skjønnsrommet så stort.

Forureina sediment: Arbeidet med Borgundfjord-prosjektet i Ålesund har hatt høg prioritet. Det er gjennomført møter med alle involverte grunneigara. Alle grunnundersøkingane er utført og dei aller fleste rapportane er mottatt. Vi har deltatt på alle aktuelle møter om opprydding i sjøen i regi av Ålesund kommune og Miljødirektoratet.

Vi har no gått igjennom alle eldre rapportar frå prioriterte skipsverftlokalitetar, med kartleggingsdata for grunnforureining og forslag til tiltaksplanar. Fleire av desse rapportane har betydelege manglar, spesielt med tanke på prøvetetthet og spreivingsvurderingar, og det er difor sendt ut krav om suppleringar til fleire verft. Dette arbeidet vil fortsette i 2016. Det er viktig å fullføre opprydding på land på ein tilfredstillande måte før ein startar arbeidet med opprydding i sjø.

Avfallsplanar i hamner: Dette arbeidet er omfattande i eit fylke med mange hamner og vi har ikkje hatt kapasitet til følgje opp dette oppdraget på ein tilfredsstillande måte. Vi har framskaffa ein oversikt over hamner i 18 av 36 kommunane i fylket, som utgjer omtrent 350 hamner. Vi har ingen store offentlege trafikkhamner i Møre og Romsdal. Antall hamner i fylket er estimert til omtrent 700, og så langt har vi fått inn 7 planar som inkluderer til saman 40 hamner. Ingen har så langt fått godkjent avfallsplan.

Tilsyn: Tilsyn er høgt prioritert og vi har år gjennomført totalt 91 tilsyn. Det siste året har vi hatt meir fokus på erfaringsutveksling for å sikre meir einskapleg praksis internt. Vi deltok på alle tilsynsaksjonar initiert av Miljødirektoratet, noko som er ein fin anledning til å få til betre nasjonal samhandling. Vi deltok på fellesaksjonar innafor vaskeri- og rensari (16 tilsyn), biloppsamlingsplasser (8 tilsyn), mineralavfall (10 brevkontrollar) og mudre- og utfyllingssaker (4 tilsyn). I tillegg har vi hatt interne bransjevisse «aksjonar» på dei frekvensbaserte tilsyna for å på den måten få effektivisert aktiviteten. Vi har i år gjennomført 82 inspeksjonar, 4 revisjonar og 5 utrykkingstilsyn.

Landbruk

Vi har eit godt samarbeid med landbruksnæringa gjennom det regionale partnerskapet, og vi arbeider tett saman med fylkeskommunen og Innovasjon Norge. Gjennom konseptet Hoppid.no har vi løfta kvaliteten på grunderopplæring og rådgjeving fleire hakk. Rådgjevarane i Hoppid gir støtte til 'landbruksetablerarar' på linje med andre grunderar.

Fylkesmannen har tatt initiativ og er medspelar i fleire prosjekt for å løfte lokalt landbruk. Mellom desse er strategirådgjeving for mjølkeprodusentar, eliteprogram for, og "Økt sau- og storfekjøttproduksjon i M&R". Tiltretteleggings- og utviklingsmidlane er heilt avgjerande for alle desse tiltaka.

Mjølkeproduksjonen i Møre og Romsdal har utvikla seg omtrent som for landet elles. Mange går ut av næringa, men mellom dei som ser framover er det stor vilje til å investere. For få år tilbake var det etableringa av samdrifter som stod bak dei største utbyggingane. I dag er ein del samdrifter under avvikling, og tyngda av utbyggingssakene er enkeltbruk. I løpet av den siste tiårsperioden har mange investert i driftsbygningar med plass til 50 kyr eller meir. Eigeomsstrukturen er ikkje tilpassa så store einingar, og meir og meir av produksjonen er basert på leigejord - i gjennomsnitt rundt 50 prosent.

2015 vart eit nytt rekordår for skogbruket i Møre og Romsdal, med totalt hogst på 282 000 m³. Dette er over dobbelt så mykje som i 2011 (132 159 m³). Andelen gran går opp, med over 90 % av totalen. Dei føregåande åra har auka hogst kome dels som følgje av opprydding etter stormar, noko som ikkje er tilfelle i 2015. Tilveksten er langt større enn hogstkvantumet, og det er grunn til å vente at hogsttala kjem til å gå opp kvart år framover.

KOSTRA-tal for 2015 viser at det vart omdisponert 783 dekar dyrka og dyrkbar jord til anna enn landbruk. Dette er fordelt på 463 dekar dyrka og 320 dekar dyrkbar jord, ei stor auke frå 2013 som var på totalt 688 dekar og 334 dekar dyrka og 354 dekar dyrkbar jord. Det er pedagogisk utfordrande å formidle at eit sterkt jordvern er framtidretta arealforvaltning då fleire og fleire matprodusentar legg ned verksemda og i staden vil bygge bustadar og næring på landbruksjorda som ikkje vert drive lenger. Framleis så er det ei utfordring at regulering ofte er grunneigarstyrt og at andre samfunnsmessige interesser vert vektlagt sterkare enn jordvern gjennom dispensasjonssaker i LNF-område.

Samfunnstryggleik og beredskap

I 2015 har Fylkesmannen i Møre og Romsdal sitt arbeid på samfunnstryggleik- og beredskapsområdet vore i godt samsvar med prioriteringane gitt i tildelingsbrevet. Vi har ført tilsyn med kommunal beredskapsplikt i 13 kommunar, vi har arbeidd med fylkesROS og vi har revidert, vidareutvikla og øvd embetet sitt beredskapsplanverk og beredskapsorganisasjon.

Vi meiner også at vi er godt å jour med andre vesentlege oppgåver som oppfølging av samfunnstryggleik i planar etter plan- og bygningslova, øving for kommunane, CIM-bruk og CIM-rettleiing og utøving av fylkesmannen si rolle som samordningsstyresmakt -- for ikkje å seie rolla som knutepunkt, nettverksbyggjar og drivkraft i den regionale beredskapsfamilien.

Utover normalaktivitet som møte i fylkesberedskapsrådet, totalforsvarsmøte og fagsamlingar for kommunane, har vi i rolla som samordningsstyresmakt teke initiativ til og fått i gang fleire vesentlege tiltak i 2015:

- Vi har gjennomført eit større arbeid med å revidere beredskapsplanverket for fjellskred og flodbølger. Arbeidet er gjennomført i samsvar med nasjonal beredskapsplan for fjellskred som vart ferdigstilt i mai 2015. Arbeidet omfattar deltaking frå elleve kommunar og mellom 50 og 100 nasjonale, regionale og lokale beredskapsaktørar, infrastruktureigarar og næringsverksemdar inngår. Dei reviderte planane er no på høyring. Dette er eit krevjande, omfattande og langsiktig arbeid. Vi har starta arbeidet med planlegging av ei samhandlingsøving knytt til fjellskred i forbindelse med årets «Åknes konferanse» i september 2016.

- Vi har gjennomført ein stor fagkonferanse om fjellskred: «Åknes-konferansen», i august 2015 med tett oppunder 200 deltakarar, der sentrale tema i fjellskredberedskapen vart satt på dagsordenen. Vi ser føre oss at dette blir ein fast konferanse framover.
- Vi bidreg til eit fylkesdekkande nettverk for kommunane sine psykososiale kriseteam, eit svært ettertrakta tilbod i kommunane.
- Vi driftar eit regionalt tryggingforum for fylket, og vi får svært gode tilbakemeldingar frå samarbeidspartnerane våre for dette. Regionalt tryggingforum for Møre og Romsdal har fast representasjon frå politidistrikta, PST-einingane, heimevernsdistriktet og fylkesmannen. Fylkesmannen er sekretariat for forumet. Forumet er ein fast arena for drøfting og samarbeid om førebyggjande tryggingsteneste. Det vert gjennomført to faste møte kvart år og elled ved behov.
- Under perioden med ny skredfare frå Veslemannen, arrangerte vi hyppige telefonmøte i fylkesberedskapsrådet for eit situasjonstilpassa utval av medlemmer. Dette oppleve vi er ein god arena for å bygge felles situasjonsforståing og for å drøfte samhandling. Denne måten å bruke fylkesberedskapsrådet har hausta gode tilbakemeldingar frå alle involverte.
- I samband med asylsituasjonen har vi gjennomført ein fagdag for alle kommunane knytt til asylsituasjonen. Fagdagen hadde fokus på behovet for at kommunane bur seg på å ta i mot fleire, både i asylmottak og gjennom busetjing, og integrering på lengre sikt. Asylsituasjonen var òg hovudtema under fylkesmannen sitt faste årlege møte med fylkesberedskapsrådet. Vi deltek og i eit nettverk i regi av KS i fylket, knytt til den auka ankomsten av asylsøkarar.

Samla sett meiner vi at oppgåveløysinga og resultatoppnåinga på samfunnstryggleik- og beredskapsområdet er god. I tråd med føringane gitt i tildelingsbrevet har vi i arbeidd med fylkesROS-en, og særleg lagt vekt på forhold knytt til kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjonar. I den kommuneretta aktiviteten (øvingar, tilsyn og rettleiing) er aktiviteten vår høgre enn minimumskrava. Dette er ei medviten prioritering, og vi ser også resultat i form av gode tilbakemeldingar og god kommunal krisehandteringsevne. Vi meiner også at vi har godt tak på rolla som regionalt knutepunkt og drivkraft -- både i kvardagens arbeid med risiko og beredskap, men også når noko skjer.

Asylsituasjonen kravde tidvis mykje ressursar av oss andre halvår av 2015. Beredskapsavdelinga fekk etter kvart ein viktig rolle i handtering av situasjonen. Spesielt gjaldt dette koordinering internt i embetet og mellom aktørar utanfor embetet. Asylsituasjonen var òg ein ny type krise for oss, der vi hadde liten erfaring å støtte oss på. Det var derfor naudsynt å setje seg inn i tidvis mykje ny kunnskap for at vi kunne gjere jobben på ein tilfredsstillande måte. Dette brukte vi derfor ein del ressursar på. Vi hadde ein person på avdelinga som fekk «hovudansvaret» for å handtere situasjonen. Det viste seg etterkvart, på grunn av store mengder informasjon, oppgåver og korte tidsfristar, at dette ikkje var tilstrekkeleg. På somme tidspunkt var heile beredskapsorganisasjonen på ein eller anna måte involvert i handteringa av asylsituasjonen. Ved sida av å handtere asylsituasjonen prioriterte vi å oppretthalde vår utadretta verksemd, spesielt mot kommunane. Dette betydde at vi måtte nedprioritere dei meir internt retta oppgåvene, som ikkje påverka så mange andre enn oss. For oss betydde dette at vi måtte nedprioritere internt planarbeid. Det står no att kun ei mindre utgreiing for den komplette fylkesROS'en vert lagt fram. Slik året 2015 utvikla seg på beredskapsområdet i Møre og Romsdal var det naudsynt å prioritere kommunane og asylsituasjonen framfor ei ferdigstilling av fylkesROS.

Verjemål

Status:

Frå fylkesmannen tok over rolla som verjemålsmynde i 2013 har det vore ei stor auke i saksmengda. Frå 2600 aktive verjemål i 2013, til 3800 aktive verjemål ved utgangen av 2015. Midlane vi har til forvaltning har i same periode dobla seg - frå 400 millionar kroner i 2013, til over 800 millionar kroner i 2015.

I 2015 tok vi i mot 14139 inngåande journalpostar i Ephorte på verjemålsområdet.

I løpet av 2015 gikk vi frå 30 Einslege mindreårige asylsøkarar (EMA) ved inngangen til året, til 240 EMA pr 31. desember 2015.

I 2015 har vi prioritert oppnemning av representantar til EMA og oppnemning av midlertidige verjer ved

tilrettelagte avhør på barnehuset. Søknader om uttak frå konto, og alle saker som gjeld mindreårige har og vore høgt prioritert. Vi prioriterer å vere tilgjengelig for verjene, men ser at dette er so ressurskrevjande at vi framover må redusere «opningstida» for å frigjere tid til saksbehandling.

Grunna asylsituasjonen har det vore naudsynt å nedprioritere regnskapskontrollen slik at berre 60% av dei uttrekte regnskapa er kontrollert. Arv- og gavesaker har og vore nedprioritert i 2015.

Som tala viser er verjemålsprosjektet ei svært krevjande oppgåve for fylkesmannen. Den økonomiske ramma - inkludert tilleggsføringane - var ikkje tilstrekkeleg til å løyse oppdraget. Verjemålsprosjektet legg beslag på ressursar både på arkivet og på servicekontoret, som går utover den tildelte ramma.

I 2015 gikk vi med eit meirforbruk på verjemålsprosjektet med **kr 790 503,-**

Embetets arbeid med tidstyver

Embetet arbeider med kontinuerleg forbetring og av både interne og eksterne rutiner. I 2015 har vi prioritert følgende tidstjuvarbeid (dette gjeld både innmeldte og nye tidstjuvar)

Interne tidstjuvar

- Overgang frå to til eitt tidssystem for alle tilsette.
- Vi har tatt i bruk Agresso planlegger, der alle direktørane har tilgang
- Innført reiserekningar med elektroniske bilag
- Tatt i bruk web-løysing for tilsettingar
- All informasjon til tilsette på intranett – slutt på sending av epostar til alle tilsette
- Gjennomgang av klagesakshandtering på helse- og sosialområdet som har resultert i at vi no held klagesaksfristen.
- Sagt opp Miljøfyrtårnsertifisering, embetet har ikkje senka fokus på miljøretta tiltak i forbindelse med våre reiser og kontorhald, men vi ser ikkje vinning i å bruke så store ressursar til rapportering.
- Rekvisitalager tilgjengeleg for alle

Alle desse løysingane har gjort interne rutiner meir effektive og den tida som er spart er brukt til innsats på fagområda.

Eksterne tidstjuvar

- Tatt i bruk digitale skjemaløysingar etterkvart som desse har vorte gjort tilgjengeleg (separasjon, rovvilterstatning, klage på standpunktarakter)
- Klart språk
- Elektronisk dokumentutveksling på plass med Helsetilsynet og Statens Sivilrettsforvaltning.
- Riksrevisjonen skal revidere embetet sine regnskap og har tilgang til våre elektroniske systemer for å kunne utføre denne revisjonen. Vi opplever likevel at Riksrevisjonen ber om å få tilsendt desse rapportene frå oss på epost, desse rutinane bør Riksrevisjonen endre.

Embetet er utålmodig med omsyn til gjenbruk av data, særleg gjeld dette elektronisk dokumentutveksling med andre offentlege etatar.

Det er særleg bruk av dei digitale skjemaløysingar som er ei forenkling for våre eksterne brukarar.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
Arbeids- og sosialdepartementet	kr 1 382 828,32	kr 1 688 478,15
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 2 693 981,55	kr 715 453,66
Justis- og beredskapsdepartementet	kr 3 585 018,40	kr 8 673 935,81

Årsrapport 2015 Fylkesmannen i Møre og Romsdal - Innhold:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet	kr 34 335 245,82	kr 1 400 986,99
Kunnskapsdepartementet	kr 6 526 151,25	kr 2 363 691,74
Landbruks- og matdepartementet	kr 11 578 072,82	kr 0,00
Klima- og miljødepartementet	kr 9 308 574,62	kr 5 727 483,10
Andre	kr 3 355,34	kr 0,00
Sum:	kr 69 413 228,00	kr 20 570 029,00

IV - Styring og kontroll i embetet

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har pr. 31.12.2015 147 tilsette i faste og midlertidige stillingar, 102 kvinner og 48 menn. Dette utgjorde til saman 139 årsverk.

Tala viser ein nedgang på 6 tilsette frå 2014, 2 av desse vil bli tilsett i 2016, resten skuldast færre vikariat.

Embetet si øvste leiing er fylkesmann Lodve Solholm og assisterande fylkesmann Rigmor Brøste.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal er lokalisert på fylkeshuset i Molde, verneområde-forvaltarar er i lokalisert i Geiranger og Rindal, og vi har tilsette som er knytt til Herje smoltfisk lokalisert på Åfarnes.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal skal vere ein synleg og viktig medspelar. Vi skal arbeide til beste for alle som bur i fylket ut frå vår visjon: *Trygg framtid for folk og natur* og våre verdiar: *Engasjert, Rettferdig, Open og Kompetent*.

Fylkesmannen har i 2015 arbeidd vidare med å sette den nye leiarstrukturen i embetet etter OU-prosessen i 2014.

Vi har redusert talet på tilsette med personal og økonomiansvar slik at vi i større grad enn tidlegare har fokus på strategisk leiing og innførte fagansvarlege i kvar avdeling. Etter eit år med denne organiseringa gjennomførte vi hausten 2015 ei evaluering av den nye administrative strukturen. I denne kom det fram at vi enno har nokre utfordringar før den nye organiseringa er heilt på plass, men undersøkinga viste òg at den er i tråd mde målsettinga. Vi har også som ledd i leiarutviklinga i embetet gjennomført ei felles samling for alle avdelingsdirektørane, ass. direktørane og fagansvarlege med tema God ledelse - med eller uten personalansvar.

Fylkesmannen har leiarmøter annakvar måndag. Som følge av OUprosessen har vi òg gjort ei endring i møtestrucuturen, slik at vi annakvart leiarmøte vert gjennomført med både direktør og assisterande direktør tilstade.

Å arbeide med strategisk leiing handlar mellom anna om at fagdirektørane må sjå og arbeidet med heile embetet og ikkje berre si eiga avdeling. Her har vi framleis litt å arbeide med, men meiner at vi har kome oss godt i gang gjennom OUprosessen.

Det at satsinga på barn og unge "Betre oppvekst" og arbeidet med folkehelse er plassert i stab med rapportering til ass. fylkesmann, er også eit strategisk grep som har blitt gjort. Saman med rådgiverane innan kommuneøkonomi skal vi jobbe meir heilheitleg på tvers av og saman med fagavdelingane.

Når det gjeld risikostyring har alle fagavdelingane jobba fram dette i sine handlingplanar for året. Det har også vore tema på leiarsamlingar, og på nyåret 2016 skal våre vi revidere vår risikostyringspolicy.

Det er etablert faste møte med tillitvalde og leiinga, ca 4 gonger pr.år.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal er IA-bedrift og vi har fokus på nærværsfaktorer. Det vert arbeidd godt med oppfølging av sjukemeldte, der vi òg har valt å knytte til oss ei bedriftshelseteneste. Dessverre så har vi hatt ein liten oppgang i sjukefråveret i 2015, frå til

Også i 2015 hadde vi ein medarbeiderdag for våre tilsette

Embetet har også i 2015 bidratt med ressurser til sentrale arbeidsgrupper og slik bidratt til fellesskapet. Vi oppfordrer tilsette til å vere framoverlente og delta i slike. Embetet har hatt ressurser i følgende grupper

Referansegruppe ny fylkesmannsstruktur

Representert fylkesmannsembeta i arbeidet med betre styring av fylkesmannen

Styringsgruppe sentral ephorte

Referansegruppe for digital hos DIFI

IKT-fagutvalg

Fagutvalg for arkiv

Fagutvalg for økonomi

I tillegg representerer vi KMD i IA-rådet i Møre og Romsdal, sit i arbeidsgruppe for samarbeid og medbestemmelse i Midt Norge. Samt at ein av våre tilsette er sensor for kontorlæringer i fylket.

Administrative ressurser i embetet

Vi har rapportert bruk av administrative ressurser i embetet, og ønsker å kommentere desse. Vi opplever at det er stor forskjell frå embete til embete på kva for administrative tenester som vert utført av administrativt personell i forhold til fagtilsette. Som eit døme på denne forskjellen registrerer arkivpersonellet hos oss all post inn i vergemålssystemet Vera (Arve), ei oppgave som blir utført av saksbehandlere i andre embete, eit anna døme er innsynsbegjeringar, hos oss er det administrativt personell som utfører desse, medan i andre embete så vert dette gjort av fagtilsette. Så dersom det skal samanlikne bruk av administrative ressurser så er det ein stor jobb med definisjon av kva for oppgåver som faktisk vert utført.

V - Vurdering av framtidsutsikter

Klimaforlik - Parisavtalen!

På tampen av 2015 fekk verda eit nytt klimaforlik - Parisavtalen! Den vil bidra til auka innsats for utsleppsreduksjonar og forsterke arbeidet med klimatilpasningar. Kommunane vil ha ein nøkkelrolle som planstyresmakt, og i løpet av 2016 skal også kommunane utarbeide nye planstrategiar. Dvs kva for planar dei ønskjer å utarbeide/rullere i løpet av denne valperioden. Det viktigaste verktøyet for politikarane er å styre gjennom planar.

Fylkesmannen har ei rolle som rådgivar og kontrollor til kommunane. Viktige stikkord er energi- og klimaplanlegging i kommunane, klimatilpassing og arbeidet med bymiljøavtalane.

Fylkesmannen arbeider med fleire klimarettatiltak. Miljøprogrammet for landbruk stimulerer til miljørett sprenging av husdyrgjødsel, og ambisjonen for 2016 er at 150 000 dekar skal kome inn under ordninga. Det blir satsa aktivt for meir bruk av massivtre som klimanøytralt byggemateriale. Bygging av Romsdalsmuseet og tilbygget ved Romsdal vidaregåande skule er gode døme på bruk av massiv tre. Skogsplanting er eit anna eksempel på tiltak med tydeleg miljøpotensiale. For å oppnå måla i Parisavtalen reknar vi med at det kjem endå klarare krav frå sentrale myndigheiter for komande år.

Samferdselsprosjekt

Det er mange store og ressurskrevjande samferdselsprosjekt i Møre og Romsdal som krev regional koordinering. Det er ekstra krevjande å finne gode trasear (alternativ) og løysingar i vår geografi i dei prosjekta der vegane skal dimensjonast for meir enn 90 km/h. Det er store masseoverskudd i alle dei store prosjekta på grunn av lange strekningar med tunnell, og det er utfordrande å finne gode og relevante utnyttingsformål for massane. Samordningsforsøket på plan har gjort det enklare å komme i tidleg dialog om utfordringar som skal løysast i slike samansette prosjekt.

Nedgangstider i oljenæringa

Den krevjande situasjonen innafor oljenæringa har gitt oss nokre nye miljøutfordringar knytt til oljeriggar og skip i opplag ved land nær bustadområder. Dei største utfordringa er knytt til støy da riggane ikkje er konstruert med tanke på å ligge nær bustadområder. Støy frå riggane har vore svært problematisk for fleire av dei næraste naboane. Reguleringsplanane for industri kaiene er ikkje tilpassa denne aktiviteten, og det er ikkje lagt føringar for støy. Dette er òg svært store installasjonar som naboar opplever som store landskapsmessige inngrep. Dersom dette blir vedvarande blir det behov for ei meir overordna plan for korleis ein skal handter og plassere desse installasjonane midlertidig.

Tilgang til naturdata må bli betre

Det siste året har det vore gjort store endringar knytt til tilgang på naturdata. I dagens situasjon går det fleire planprosessar der eksisterande kunnskapsgrunnlag ikkje blir fanga opp. Etter at versjon 4.0 av naturbase vart skrinlagt, er det trong til ei vesentleg nysatsing for å betre tilgangen på eksisterande naturdata. Denne kunnskapen er etterspurd lokalt både av kommunar og av firma som arbeider med planlegging. Vi ser fram til at dette blir gjort tilgjengeleg att, som ein vesentleg del av kunnskapsgrunnlaget for god samfunnsplanlegging lokalt, regionalt og nasjonalt.

Om flyktningar og asylsøklarar

Vi må i 2016 rekene med aukande arbeid i forhold til alle flyktningar og asylsøkare som kommer. Særleg med hensyn til opplevde traumar og psykisk helse. Kompetanse på desse orpåda blir særskilt viktig i både primærhelsetenesta og i sjukhusa. At vi i fylket og får tilsyn med dei nye omsorgsentra for enslige mindreårige asylsøkare gjer og at vi hos fylkesmannen må auke kompetanse og forståelse for språk og kulturforskjeller.

Ei stor utfordring for skulane framover er å gi tilpassa opplæring og inkludere alle barn og unge i skulen. Med aukande tilstrøyming av flyktningar og asylsøjarar vil det stille store krav til kommunar og skular. Likeverd og inkludering er verdiar som er nedfalta i lovverket vårt som også ligg til grunn for føremålparagrafen i barnehage

~~Inkludering av verjema som er medlem i lovverket vårt som også ligg til grunn for foretaksparagrafen i barnehage og skule. Det er viktig at vi ser på mangfaldet som noko verdifullt. Innhaldet i normalitetsomgrept må utvidast. Utfordringa vil vere korleis føst og fremst skulen, men også barnehagen skal tilpasse seg og endrast slik for å imøtekome behova til ei stadig meir samansett barne- og elevgruppe. Dette må møtast med nytenking og ein forsterka innsats på læringsmiljø og bevisst haldningsarbeid for elevar og personalet i barnehage og skule.~~

Verjemål:

For fylkesmannen er den store utfordringa med verjemål framover at talet på tilsette som arbeider med verjemål ikkje samsvarer med det store talet på saker som skal løysast. Den store auka i saksmengda, fører til ei stor belastning på dei tilsette, og kan medføre at arbeidet ikkje held den høge kvaliteten som er forventa. Befolkninga vert stadig rikare, og folk har ein stadig meir komplisert økonomi, med ulike verdipapir og til dømes eigedom i utlandet. Dei til dels kompliserte formuesforholda, gjer det utfordrande å rekrittere verjer, og stiller store krav til kompetansen hos fylkesmannen som skal rettleie verjene.

Ordninga med framtidsfullmakt og legalfullmakt er i liten grad tatt i bruk, og fylkesmannen har ambisjon om å gjere desse ordningane meir kjend i håp om at fleire kan ta hand om si eiga framtid med private ordningar. Dette kan på sikt redusere behovet for verjemål.

Samfunnstryggleik:

Mange små kommunar gjer at fagmiljøa innanfor samfunnstryggleik og beredskap er små og sårbare. Særleg merbart er dette når det gjeld planlegging og førebuing, til dømes ROS analysane. Klimaendringane gjer at vi rekne med fleire hendelsar som sett krav til kommunane si evne til å førebu og handtere krisesituasjonar. Kommunane er likevel gode på krisehandtering.

Prinsipp note til årsregnskapet fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Årsregnskapet er avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt 12. desember 2013 med endringer, seneste 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapportering og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsenes punkt 3.4.2 – grunnleggende prinsipper for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapporteringen er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomheten skal rapportere til statsregnskapet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsenes pkt 3.8.1. Fylkesmannen tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorapporteringen

Artskontorapporteringen viser regnskapstall fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Fylkesmannen har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 7 til artskontorapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende statskassen.

Leiingskommentar årsrekneskapen 2015

Formål

Fylkesmannen er Kongens og regjeringa sin representant i fylket og skal arbeide for at vedtak, mål og retningslinjer frå Stortinget og regjeringa vert fulgt opp. Fylkesmannen sitt ansvar er fastsatt i Instruks for Fylkesmenn, gitt ved kgl. Res. 7.8.1981, endra ved kgl. Res. 10.11.1988 og 6.7.1999.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal er eit ordinært statleg forvaltningsorgan og er direkte underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Embetet og fører regnskap etter kontantprinsippet. I tillegg til ordinær tildeling (kap. 0525) frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet får Fylkesmannen i Møre og Romsdal ei rekkje belastningsfullmakter (fag- og prosjektmidler) frå fleire fagdepartement, direktorat og tilsyn.

Bekreftelse

Eg bekrefter at årsrekneskapen er avlagt jfr Reglement for økonomistyring i staten og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen, fastsatt av KMD 27.06.2014, og rundskriv R-115 frå Finansdepartementet.

Årsrekneskapen gir eit dekkjande bilde av Fylkesmannen i Møre og Romsdal sine tildelingar og av rekneskapsførte utgifter og inntekter.

Vurdering av vesentlege forhold

Driftstildelingene og tilhørende regnskapstall, er synleggjort i bevilgningsrapporten på utgiftskapittel 0525 og inntektskapittel 3525, og oppsummert i note B. Her fremkommer at mindreforbruk på kap/post 052501 utgjør kr 1.705.877,- og på kap/post 052521 kr 905.006,-

Dette mindreforbruket skuldast noko uforutsette forseinkingar ved tilsettingar, sjukefråvèr samt prosjekterelaterte ekstratildelingar på slutten av året. Også på eksternfinansierte prosjekter kap/post 0525.21. har Fylkesmannen i Møre og Romsdal eit mindreforbruk i 2015, dette skuldast aktivitetar seint på året som enno ikkje er gjort opp (inntektene er komne i 2015, utgiftene kjem i 2016).

Artskontorapporteringa viser summen av dei ordningane som fylkesmannen utbetaler på i tillegg til eige driftskapittel. Rapporten viser noko endringar i utgifter og inntekter frå førre år.

Vi har ei auke i lønnsutgifter frå 2014 til 2015, denne auka gjeld lønnsutgifter som er knytt til prosjekterelatert aktivitet. Prosjekt på miljøvernområdet, kommunereform, prosjektfinansierte stilling frå HOD som i 2016 er lagt inn i ordinær tildeling samt ei betydeleg auke i vergegodtgjeringar.

Det er ei auke i tilskotsforvaltninga og andre overføringar frå staten frå 2014 til 2015, sjå note 7.

Våre inntekter er knytt til administrative kostnadsdekking av prosjektfinansierte oppdrag samt inntekter på kurs.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har ikkje gjeld utover skyldig skattetrekk.

Uteståande med statskassa utgjorde per 31.12.15 kr 3.502.949,-. Regnskapet viser eit avvik, dette avviket skuldast ei brevleg ompostering som er utført i statsregnskapet. Endring i mellomværende frå 2014 til 2015 blir kr 461 634,- når denne er foretatt. Oppstillinga av artskontorapporteringa viser kva eigedelar og gjeld det uteståande er samansett av.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og stadfestar årsrekneskapen vår. Årsrekneskapen er ikkje ferdig revidert per no, men revisjonsrapporten er forventa å vere klar i 2. kvartal 2016. Revisjonsrapporten er unntatt frå innsyn fram til Stortinget har motteke Dokument 1 frå Riksrevisjonen.

Molde 19.02.2016

Lodve Solholm (sign)

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Postekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretutgift
0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A,B	81 456 000	81 119 568	336 432
0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	1 239 000	4 698 976	-3 459 976
0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		460 000	475 856	
0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilde driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		1 364 000	1 363 852	
0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asy	64	Diverse		8 889 000	8 889 478	
0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		1 982 000	1 982 000	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - spes	21	Spesielle driftsutgifter		8 333 238	7 871 874	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - vide	22	Diverse		17 070 945	16 892 144	
0231	Barnehager - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		6 576 000	6 390 807	
0310	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	70	Tilskudd		åpen fullmakt	2 566 080	
0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		9 103 883	9 913 174	
0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		åpen fullmakt	3 511 957	
0470	Fri rettshjelp - Driftsutgifter	01	Driftsutgifter		åpen fullmakt	3 864 837	
0500	Kommunal- og moderniseringsdepartement	21	Spesielle driftsutgifter		800 000	669 362	
0571	Rammetilskudd til kommuner - spes. driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		900 000	1 046 634	
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inklud	21	Spesielle driftsutgifter		2 155 560	2 132 423	
0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		6 831 188	6 736 290	
0718	Rusmiddelforebygging - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		425 818	457 534	
0719	Annet folkehelsearbeid - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		25 000	25 000	
0721	Statens helsetilsyn - Driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 008 000	1 039 589	
0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustilte	01	Driftsutgifter		åpen fullmakt	1 432 686	
0761	Omsorgstjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		933 400	962 797	
0761	Omsorgstjeneste - Kompetanse og innovasjo	68	Diverse		14 452 999	14 452 930	
0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsetjet	60	Diverse		1 000 000	1 000 000	
0762	Forebygging av uønsket svangerskap og abo	73	Tilskudd		675 000	675 000	
0765	Psykisk helse og rusarbeid - spesielle driftsut	21	Spesielle driftsutgifter		526 000	523 822	
0765	Psykisk helse og rusarbeid - kommunale tjen	60	Diverse		6 960 000	6 953 252	
0765	Psykisk helse og rusarbeid - kompetansetilta	61	Diverse		2 504 800	2 504 800	
0765	Psykisk helse og rusarbeid - rusarbeid	62	Diverse		15 348 960	15 348 960	
0781	Forsøk og utvikling mv - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		åpen fullmakt	23 971	
0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		925 000	917 620	
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. drif	21	Spesielle driftsutgifter		1 470 901	1 413 805	
0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		31 008 000	31 008 000	
1144	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	77	Tilskudd		160 000	161 609	
1400	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		120 000	118 712	
1410	Miljøovervåking og miljødata	21	Spesielle driftsutgifter	1	656 400	346 400	
1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	1	2 315 150	2 444 916	
1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		9 806 000	11 495 591	
1420	Klima, naturmangfold og forurensing- oppdr	23	Diverse		2 613 480	2 316 774	
1420	Tiltak i verneområder	31	Diverse		2 125 000	2 126 968	
1420	Oppryddingstiltak	39	Diverse		802 842	806 674	
1420	Erstatning for beitedyr tatt av rovilt	72	Tilskudd		2 000 000	1 732 581	
1420	Forebyggende og konfliktdempende tiltak i r	73	Tilskudd		2 200 000	1 974 149	
1420	Verdensarvområder	81	Diverse		1 110 000	1 110 000	
1420	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte natu	82	Diverse		2 072 000	2 071 800	
1425	Tilskudd/rammeoverføring	01	Driftsutgifter		270 000	270 000	
1425	Tilskudd til fiskeformål	70	Tilskudd		350 000	350 000	
1425	Tilskot til viltformål	71	Tilskudd		376 511	376 511	
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter			4 612 678	
Sum utgiftsført					251 402 075	271 180 441	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Postekst	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3525	Inntekter ved oppdrag	01	Driftsinntekter	B	4 364 982	4 364 982
3525	Ymse inntekter	02	Ymse	B	1 369 446	1 369 446
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		317 554	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		10 914 320	
Sum inntektsført					0	16 966 302
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					254 214 139	
Kapitalkontoer						
60069901	Norges Bank KK /innbetalinger				10 329 238	
60069902	Norges Bank KK/utbetalinger				-265 005 011	
715215	Endring i mellomværende med statskassen				461 634	
Sum rapportert						0
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)						
Konto	Tekst			2015	2014	Endring
6260	Aksjer			0	0	0
0	Mellomværende med statskassen			-3 522 949	-3 984 582	461 634

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Viser til brevlig ompostering vedr kappost 1410.21 hvor bleastning på kr 310.000,- har blitt bokført på kappost 1420.21. Brevlig ompostering er foretatt i

Virksomhet: A6 - Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0525.01	1 585 000	79 871 000	81 456 000
0525.21	1 239 000	0	1 239 000
xxxxxx			0
xxxxxx			0

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastnings-fullmakter (-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0525.01/3525.02		336 432		336 432	1 369 446			1 705 877	3 993 550	1 705 877
0525.21/3525.01	Kan overføres	-3 459 976		-3 459 976	4 364 982			905 006	905 006	905 006

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter**Forklaring til bruk av budsjettfullmakter****Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter**

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i 2015 fått fullmakt for å overskride driftsbevilgningen på kap 0525 post 01 med inntil 2% av bevilgningen på posten mot tilsvarende merinntekt på kap. 3525 post 02, jf.

Bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd nr.1 og FIN rundskriv R-110/2013, pkt. 2.4.

Fylkesmannen har også fått fullmakt til å overskride driftsbevilgninger på kap 0525.21. Fullmakten gjelder tilgangen til å overskride driftsbevilgninger på kap 0525 post 21 mot tilsvarende merinntekter på kap 3525 post 01, jf.

Romertallsvedtak II i Prop.1S (2013-2014), Innst.16S (2013-2014).

Mulig overførbart beløp på kap 0525

Fylkesmannens ubrukte bevilgning på kapittel/post 0525.01 beløper seg til kr 1 705 877,-. Da dette beløpet er under grensen på 5 % regnes hele beløpet som mulig overføring til neste budsjettår. Beløpet som står på kapittel/post

0525.21 kan overføres i sin helhet da stikkordet "kan overføres" er knyttet til kapittel/posten. Beløpet inngår i beregningen av mulig overførbart beløp til neste år.

Mulig overføring til neste år er en beregning, og Fylkesmannen får tilbakemelding fra overordnet departement om endelig beløp som overføres til neste år. Departementet vurderer blant annet andre virksomheter og

departementet selv som disponerer midler på de samme kombinasjonene av kap/post som Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Overførbarheten er begrenset til 5 % av bevilgningen for hele posten, jamfør bestemmelser i

bevilgningsreglementet og det årlige rundskrivet om overførbare bevilgninger (R-2). Beregningene over viser Fylkesmannen i Møre og Romsdal sin andel av bevilgning på den enkelte kombinasjon av kap/post .

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har hatt en brevlig ompostering foretatt i periode 13, denne er hensyntatt ved rapportering. Regnskapsført grunnlag for overføring før ompostering i statsregnskapet er kr 925 006,-

Oppstilling av artskontorrapporteringen, 31.12.2015

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 272 905	2 714 993
Salgs- og leieinnbetalinger	1	4 461 523	4 840 179
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		5 734 428	7 555 172
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	88 773 332	85 464 617
Andre utbetalinger til drift	3	43 087 671	47 134 717
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		131 861 003	132 599 334
Netto rapporterte driftsutgifter		126 126 576	125 044 162
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	-3 015	-424
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		-3 015	-424
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	4 639 267	3 837 322
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	950	0
Utbetaling av finansutgifter	4	2 188	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		4 642 405	3 837 322
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		4 645 420	3 837 746
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	6	130 859	181 475
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		130 859	181 475
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	130 042 290	113 789 994
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		130 042 290	113 789 994
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		186 696	180 414
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		10 914 320	10 476 817
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-4 612 678	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		6 488 338	10 657 231
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		254 195 089	231 833 196
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		117 803	-950
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-3 605 381	-3 988 919
Skyldige offentlige avgifter		0	0
Annen gjeld		-15 371	5 287
Sum mellomværende med statskassen	8	-3 502 949	-3 984 582

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	1 272 905	2 696 993
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	18 000
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 272 905	2 714 993
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter fra oppdragsvirksomhet, avgiftspliktig	0	2 679
Inntekter fra salg av oppdrag, avgiftfri	3 122 077	3 988 330
Inntekter av oppdrag, utenfor avgiftsområdet	1 339 446	849 171
Sum salgs- og leieinnbetalinger	4 461 523	4 840 179
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	5 734 428	7 555 172

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2015	31.12.2014
Lønn	76 302 967	73 282 587
Arbeidsgiveravgift	10 914 320	10 476 818
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner(-)	-3 756 267	-3 442 962
Andre ytelser	5 312 312	5 148 174
Sum utbetalinger til lønn	88 773 332	85 464 617
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	x	x

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	4 689 169	4 650 179
Vedlikehold egne bygg og anlegg	18 916	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	818 363	2 984 918
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 681 112	3 476 553
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	253 477	219 535
Mindre utstyrsanskaffelser	618 263	540 633
Leie av maskiner, inventar og lignende	717 339	730 143
Kjøp av fremmede tjenester	14 509 492	17 895 792
Reiser og diett	5 649 083	4 831 375
Øvrige driftsutgifter	11 132 458	11 805 588
Sum andre utbetalinger til drift	43 087 671	47 134 717

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	-3 015	-424
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	-3 015	-424

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	2 188	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	2 188	0

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	26 890	70 197
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	120 455	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4 491 922	3 767 125
Sum utbetalt til investeringer	4 639 267	3 837 322

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2015	31.12.2014
Tilfeldige og andre inntekter.	130 859	181 475
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	130 859	181 475

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2015	31.12.2014
Tilskudd til kommuner	111 229 327	97 291 144
Tilskudd til fylkeskommuner	4 115 155	4 996 825
Tilskudd til private	5 468 017	4 553 685
Tilskudd til organisasjoner	4 402 991	4 921 340
Tilskudd til statsforvaltningen	4 826 800	2 027 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	130 042 290	113 789 994

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2015	31.12.2015	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	950	950	0
Obligasjoner	0		
Sum	950	950	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	211 644	0	211 644
Andre fordringer	117 803	117 803	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	329 447	117 803	211 644
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	27	0	27
Skyldig skattetrekk	-3 605 381	-3 605 381	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-16 321	-16 321	0
Sum	-3 621 675	-3 621 702	27
Sum	-3 291 278	-3 502 949	211 670

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervesdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Balanseført verdi 31.12.2015							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.